

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,

Tel. (8 5) 203 4696, faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt, <http://enmin.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-04-

Nr. (1.20-05E)3-

LIETUVOS RESPUBLIKOS NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO NR. IX-986 10 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija teikia Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo Nr. IX-986 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektas parengtas, siekiant valstybiniu lygiu užtikrinti nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbaus energetikos sektoriaus ūkinės veiklos srities – naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo, saugumą. Kadangi šiuo metu teisės aktuose nenustatyti specialiųjų naftos produktų atsargų laikymo reikalavimai, užtikrinantys nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbaus energetikos ūkio sektoriaus, apsaugą.

Įstatymo projekto tikslas – nustatyti valstybės lėšomis kaupiamų specialiųjų naftos produktų atsargų (toliau – specialiosios atsargos) laikymo reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad šios atsargos, kurių kaupimas ir tvarkymas yra nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbaus energetikos sektoriaus ūkinės veiklos sritis, būtų apsaugotos nuo visų galinčių kelti grėsmę nacionalinio saugumo interesams rizikos veiksnių ir specialiųjų atsargų saugojimo paslaugos būtų įsigytos iš tiekėjų, kurie nekelia grėsmės Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo ar nacionalinių interesų užtikrinimui.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad visos specialiosios atsargos turi būti laikomos naftos produktų ar naftos sandėliuose (terminaluose) arba saugyklose, kurie pripažinti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčia infrastruktūra ir atitinka Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto fizinės ir veiklos apsaugos reikalavimus. Nustačius šiuos reikalavimus būtų užtikrinta, kad paslaugos būtų įsigytos iš tiekėjų, kurie nekelia grėsmės Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo ar nacionalinių interesų užtikrinimui.

Šiuo metu, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 2 dalies 1 punktu, specialiąsias atsargas, kad jų pakaktų ne mažiau kaip 30 dienų, skaičiuojant pagal vidutinį dienos vidaus suvartojimą per praėjusius kalendorinius metus, kaupia viešojo įstaiga Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra). Likusią atsargų dalį kaupia įpareigosios įmonės (Įstatymo 6 straipsnio 2 dalis). Atsargos Lietuvoje, kaip Europos Sąjungos valstybėje narėje, yra kaupiamos įgyvendinant 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvą 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas.

Specialiosios atsargos nuo prievolės kaupti atsargas pradžios iki šiol yra kaupiamos AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale. AB „Klaipėdos nafta“ įtraukta į antros

kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą (Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 2 priedo 11 punktas). Valstybės kontroliuojamas naftos terminalas, esantis Subačiaus gyvenvietėje, ir jo priklausiniai, reikalingi naftos terminalo veiklai, taip pat yra įtraukti į Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą (Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 4 priedo 2 punkto 1 papunktis). Subačiaus naftos terminalui nustatytas ketvirtasis fizinės saugos lygis – aukščiausio lygio apsaugos sistema, taikoma labai didelės rizikos objektams, terminalas nuolat saugomas ginkluotų apsaugos darbuotojų ir taikomos kitos apsaugos priemonės. Tačiau 2022 m. rugpjūčio 28 d. baigiasi Šviesiųjų naftos produktų talpyklų nuomos sutarties (toliau – Sutartis), sudarytos tarp AB „Klaipėdos nafta“ ir VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros, perdavusios visas Sutartyje nustatytas teises ir pareigas Agentūrai, galiojimas. Tuomet Agentūra, kaip nustatyta Įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje, Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka turės atrinkti sandėliavimo (terminalo) paslaugų teikėją, tačiau, kaip minėta, nei jam, nei jo valdomam objektui pagal galiojančius teisės aktus nenustatyti reikalavimai, kurie taikomi nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms energetikos įmonėms ar nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai energetikos infrastruktūrai.

Kadangi valstybės lėšomis kaupiamos specialiosios atsargos laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbaus energetikos ūkio sektoriaus dalimi, labai svarbu užtikrinti, kad šios atsargos nepertraukiamai būtų laikomos sandėliuose (terminaluose) arba saugyklose, kurioms būtų taikomi atitinkami nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos reikalavimai. Todėl ypatingai svarbu, kad Įstatymo projektas, kuriame siūloma nustatyti reikalavimus specialiųjų atsargų sandėliams (terminalui) ar saugykloms, būtų priimtas ir siūlomi pakeitimai įsigalioję kaip įmanoma skubiau. Siekdama užtikrinti nepertraukiamą Įstatyme nustatytos pareigos kaupti ir tvarkyti specialiąsias atsargas įgyvendinimą, Agentūra pirkimą specialiųjų atsargų sandėliavimo paslaugai įsigyti turi paskelbti ne vėliau kaip š. m. antrojo ketvirčio pradžioje.

Agentūrai reikalingas maksimalus saugyklų dydis iki 240 tūkst. tonų šviesiųjų naftos produktų kaupimui ir tvarkymui – iki 40 tūkst. tonų benzino ir iki 200 tūkst. tonų dyzelino (tai 289 tūkst. m³ tūrio saugyklos). Kaip nustatyta Įstatymo 10 straipsnyje, saugyklos gali būti tik Lietuvos Respublikoje.

Turimais duomenimis, saugyklų turi AB „Orlen Lietuva“ (720 tūkst. m³ naftos perdirbimo gamykloje Mažeikiuose ir 1 070 tūkst. m³ naftos priėmimo terminale Būtingėje), AB „Klaipėdos nafta“ (436 tūkst. m³ terminale Klaipėdoje ir 338 tūkst. m³ Subačiaus naftos terminale), UAB „Krovinių terminalas“ (182 tūkst. m³ Klaipėdos uoste), UAB Kaunas Terminal LT (120 tūkst. m³ Kaune), UAB „Okseta“ (58 tūkst. m³ Kaune, 22 tūkst. m³ Kėdainiuose ir 15 tūkst. m³ Panevėžyje), UAB Naftėnas (30 tūkst. m³ Panevėžyje), UAB Ave-Matrox (27,8 tūkst. m³ Jonavoje) ir kitos, mažesnes saugyklas turinčios, įmonės. Tačiau, pagal turimą informaciją, nemaža minėtų įmonių saugyklų dalis yra naudojama arba buvo naudojama mazutui saugoti ir šviesiesiems naftos produktams saugoti netinkamos, dalis saugyklų naudojamos komerciniams tikslams. Nėra duomenų, ar šiose saugyklose tinkamai vykdoma naftos produktų apskaita (skaitikliai), ar jose galėtų būti tinkamai atlikti specialiųjų atsargų keitimai, kurie vykdomi kas treji metai. Taip pat neturima duomenų apie šių saugyklų savininkus (išskyrus AB „Klaipėdos nafta“ ir AB „ORLEN Lietuva“ saugyklas, kurios pripažintos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčia infrastruktūra) nacionalinio saugumo prasme.

Pagal turimą informaciją, Lietuvoje naftos produktų (benzino ir dyzelino) sandėliavimo paslaugas saugyklose, kurios pripažintos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčia infrastruktūra, gali pasiūlyti dvi įmonės: AB „Klaipėdos nafta“ ir AB „ORLEN Lietuva“. AB

„Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale gali sutalpinti 338 tūkst. m³ šviesiųjų naftos produktų, Būtingės terminale, kuris priklauso AB „ORLEN Lietuva“, gali būti sutalpinta 1 070 tūkst. m³ naftos produktų. Žinoma, kad Būtingės terminale esančios saugyklos naudojamos tik žaliavinės naftos saugojimui ir paskirstymui. Kitų Lietuvos Respublikoje esančių įmonių turimos naftos produktų saugyklos nepripažintos nacionaliniam saugumui svarbia infrastruktūra.

Dėl Įstatymo projekto buvo konsultuojamasi su visuomene paskelbus Įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Įstatymo projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Viešųjų pirkimų tarnybai, Agentūrai. Finansų ministerija ir Vidaus reikalų ministerija pastabų neturėjo. Agentūra pritarė Įstatymo projektui. Į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos ir Viešųjų pirkimų tarnybos pastabas atsižvelgta – Įstatymo projekte atsisakyta nuostatos dėl atsargų sandėliavimo (terminalo) paslaugų teikėjo atrankos neskelbiamų derybų būdu. Šis raštas ir Įstatymo projekto aiškinamasis raštas papildytas informacija dėl Įstatymo projekto įsigaliojimo skubos ir Įstatymo projekte siūlomų nustatyti reikalavimų įtakos konkurencijai.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai. Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis vertintas vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“. Parengta numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma.

Įstatymo projektas yra skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetinio saugumo grupės (vadovas Dainius Bražiūnas, tel. +370 699 07 102, el. p. dainius.braziunas@enmin.lt) vyriausioji specialistė Lina Švėgzdaitė (tel. +370 602 53 764, el. p. lina.svegздаite@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo Nr. IX-986 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Įstatymo projektas, 1 lapas.

3. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 6 lapai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 1 lapas.

Lina Švėgždaitė, tel. +370 602 53 764, el. p. lina.svegzdaitė@enmin.lt